

УДК 332.635.18

РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

М.В. ПРАВДЮК,
кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри обліку
та аналізу,
Вінницький національний аграрний
університет

У статті досліджено сутність та причини запровадження спеціальних режимів для сільськогосподарських товаровиробників, зокрема зазначено, що і на даний час оподаткування сільськогосподарських товаровиробників включає пільги на сплату податку на додану вартість (ПДВ) та фіксований сільськогосподарський податок (ФСП). Ці режими запроваджені з 1998 р., через недостатність обігових коштів аграрних підприємств, низьку рентабельність і значну збитковість. Зазначено, що під час переговорного процесу в межах вступу України до Світової організації торгівлі, збережено право на застосування спецрежиму оподаткування, який передбачає акумуляцію коштів податку на додану вартість та фіксованого сільськогосподарського податку.

Наголошено, що причиною особливих механізмів оподаткування сільського господарства, крім необхідності відродження галузі, є й низький рівень прямої бюджетної підтримки. Визначено проблеми стану регіональної економіки Вінницької області. За даними обласного управління статистики проаналізовано оподаткування як загалом в економіці, так і для сільського господарства. За результатами дослідження сформувано висновок про необхідність реформування податкової системи, з врахуванням особливостей господарських форм, прибутковості діяльності, спрямованості на соціальну сферу господарського життя підприємств аграрного сектору.

Ключові слова: аналіз, податки, оподаткування сільського господарства, фіксований сільськогосподарський податок, спеціальний режим оподаткування, сільське господарство Вінницької області.

Табл. 2. Рис. 1. Літ. 19.

Постановка проблеми. На даний час оподаткування сільськогосподарських товаровиробників здійснюється через спеціальні режими, що включають пільги на сплату податку на додану вартість (ПДВ) та фіксований сільськогосподарський податок (ФСП). Ці режими запроваджені з 1998 р. через недостатність обігових коштів аграрних підприємств, низьку рентабельність і значну збитковість. Окрім того, під час переговорного процесу в межах вступу України до Світової організації торгівлі, збережено право на застосування спецрежиму оподаткування, який передбачає акумуляцію коштів податку на додану вартість та фіксованого сільськогосподарського податку.

Причиною особливих механізмів оподаткування сільського господарства, крім необхідності відродження галузі, є й низький рівень прямої бюджетної підтримки. Загалом з тих пір “аграрний сектор України має значні податкові пільги та привілеї, включаючи вигоду від фіксованого сільськогосподарського податку (ФСП), пільг на сплату ПДВ з продажу сільгосппродукції та повернення ПДВ переробними підприємствами виробникам молока та м’яса” [17].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Відомі вітчизняні вчені, серед яких: В. Борисова, В. Буряковський, П. Гайдуцький, О. Гудзь, М. Дем’яненко [16], Д. Дема, Н. Дорош, О. Жидяк [8], В. Жук [9], А. Кириченко [10], П. Лайко, Ю. Лупенко [16], П. Саблук, В. Синчак, Н. Прокопенко, Л. Худолій, А. Чупіс, Л. Тулуш [16; 18] та ін. розглядають широке коло питань пошуку резервів системи фінансових регуляторів за допомогою податкових механізмів.

Незважаючи на значні досягнення у вивченні та позиціонуванні цієї проблеми, розвиток оподаткування має опиратися на реальну економічну ситуацію, а нині вона дуже складна і вимагає переосмислення. Особливо гостро ця проблема стоїть у регіонах, які нині полишені наодинці зі своїми проблемами. Тому наше дослідження базується на даних як України, так і Вінницької області.

Основними завданнями у податковому регулюванні аграрного виробництва, на думку міністерства аграрної політики та продовольства (далі - МАПіП), є “забезпечення правової бази формування сприятливого інноваційно-інвестиційного клімату в аграрному комплексі, розробка наукових основ структурної та інвестиційної політики сприяння залученню прямих іноземних інвестицій в АПК, особливо за допомоги податкового законодавства, визначення основних напрямів з метою розвитку регіонів і зміцнення національного інвестиційного потенціалу в АПК України” [12].

На думку більшості вчених, зокрема О. Жидяка, “податкове законодавство України побудоване в основному з упором на фіскальну функцію податків, тоді як регулювання економіки повинне виконувати ще й функцію стимулювання зростання продуктивних сил, локалізації економічних патологій. Тому податкова система стає одним з дестабілізуючих чинників розвитку економіки, а її вдосконалення перетворюється на невідкладну загальнодержавну потребу” [8].

Зміни у податковій системі є першим кроком до реформування економіки України. Такої позиції притримується Державна фіскальна служба України, що озвучено на засіданні Економічної ради громадських організацій, галузевих асоціацій та організацій роботодавців. Ставиться мета – побудувати оптимальні та ефективні стосунки з бізнесом. Реформування податкової системи буде успішним за умови компромісних рішень [7].

Керівники профільних об’єднань АПК у своєму листі до влади заявили, що «у разі можливого скасування спецумов оподаткування сільгоспвиробників кількість збиткових підприємств в АПК зросте більш ніж удвічі, їхня частка збільшиться з 17-30% до 50-60%» [1].

Як зазначається у зверненні, скасування податкових пільг для сільгоспвиробників призведе до зменшення обсягів валової продукції у сільськогосподарському виробництві на 8-10% і падіння валютних надходжень від експорту продукції АПК. Крім того це зменшить прибутковість галузі на понад 50%, а сума втрат сільгоспвиробників, за розрахунками економістів, становитиме близько 19 млрд грн.

Рахункова палата України провела аналіз механізму стягнення податку на додану вартість в агропромисловому виробництві та його використання. За висновками аудиторів, “фінансовий ресурс, сформований сільськогосподарськими підприємствами за рахунок податкової пільги на ПДВ став вагомою складовою державної підтримки. Проте застосування спеціального і особливого режимів оподаткування ПДВ є недостатньо ефективним і передбачає можливість отримання податкової пільги виробниками рентабельних видів продукції.

Державна підтримка забезпечила ефективність сільськогосподарської діяльності лише у сфері рослинництва, але не сприяла розвитку тваринництва, яке залишається здебільшого збитковим.

Відмова від зазначених режимів оподаткування може призвести до збільшення збитковості виробництва продуктів сільського господарства у цілому, зменшення обсягів валової продукції галузі, зниження темпів інвестиційної активності. Колегія Рахункової палати зазначила, що з метою удосконалення системи податкових пільг доцільно було б запровадити диференційний підхід до надання державної підтримки з урахуванням особливостей діяльності окремих сфер сільського господарства” [15].

Формулювання цілей статті. Основними цілями статті є дослідження регіонального аспекту податкового регулювання аграрного сектору та уточнення напрямів його удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Аграрний сектор стабільно нарощує обсяги виробництва. За даними Державної служби статистики України [6], за 9 місяців 2014 року індекс обсягу сільськогосподарського виробництва порівняно з відповідним періодом 2013 року становив 116,0%, у т.ч. в аграрних підприємствах – 129,1%, а у господарствах населення – 105,5%. За цей же період індекс обсягу виробництва продукції рослинництва склав 122,8%, у т.ч. в аграрних підприємствах – 140,2%, у господарствах населення – 108,5%. Збільшення відбулось як за рахунок високих темпів збирання урожаю окремих сільськогосподарських культур, так і зростання середньої врожайності (на 14,0% більше, ніж на початок жовтня 2013 року).

Обсяг виробництва у тваринницькій галузі склав 102,9%, у т.ч. у сільськогосподарських підприємствах – 106,5%, господарствах населення – 100,2%. А станом на 1 жовтня 2014 року порівняно з початком жовтня 2013р. загальна чисельність поголів'я великої рогатої худоби скоротилася на 2,9% (у т.ч. корів – на 2,3%), свиней – на 1,2%.

Загальний обсяг реалізованої аграрними підприємствами власно виробленої продукції за 9 місяців 2014 року порівняно з відповідним періодом 2013 року збільшився на 21%, у т.ч. продукції рослинництва – на 28%, продукції тваринництва – на 10%.

Середні ціни продажу аграрної продукції сільськогосподарськими підприємствами за всіма напрямками реалізації за цей же період зросли на 15,7%, у т.ч. продукції рослинництва – на 13,7%, тваринництва – на 17,5%.

У профільному міністерстві вважають, що “за час дії спецрежимів оподаткування подвоєно виробництво валової продукції сільського господарства. Галузі рослинництва та птахівництва зайняли провідні світові позиції.

Окрім того, почала відроджуватися галузь тваринництва. Така сприятлива політика створила необхідні умови для надходження інвестицій та розвитку аграрного бізнесу. В результаті, значно зросли надходження до бюджету від підприємств АПК” [14].

Фінансові результати діяльності сільськогосподарських підприємств наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Результати діяльності сільськогосподарських підприємств* за 2009-2013 рр., млн грн.

Показники	2009	2010	2011	2012	2013	2013 у % до 2009
Чистий дохід (виручка) від реалізації с.г. продукції та послуг	65851,0	81165,0	104082,0	132206,0	133427,9	202,62
у т.ч. с.г. продукції	63282,0	78596,9	100681,2	128452,6	128684,8	203,35
Прибуток від реалізації с.г. продукції та послуг	8093,0	14177,6	21833,3	22683,3	14294,1	176,62
у т.ч. с.г. продукції	7986,3	13931,6	21530,2	22297,1	13516,8	169,25
Рівень рентабельності с.г. діяльності, %	14,4	21,2	26,5	20,7	12,0	83,33
Рівень рентабельності виробництва с.г. продукції – всього, %	14,0	21,5	27,2	21,0	11,7	83,57
Отримано коштів державної підтримки, всього:	3278,1	4608,1	4327,9	6974,1	7478,0	228,12
за рахунок бюджетних дотацій – всього	738,5	1316,0	729,3	742,0	381,9	51,71
у т.ч.: - для підтримки рослинництва	211,7	465,5	230,7	184,2	56,7	26,78
- для розвитку тваринництва	204,5	269,5	101,1	437,0	241,7	118,19
за іншими видами	322,2	580,9	397,5	119,9	83,4	25,88
за рахунок ПДВ – всього	2539,6	3292,1	3598,6	6232,1	7096,1	279,42
у т.ч.: - для підтримки рослинництва	1547,2	1790,2	2780,5	4321,4	4519,2	292,09
- для розвитку тваринництва	992,4	1501,9	818,1	1910,7	2576,9	259,66

* Великі та середні сільськогосподарські підприємства, а також усі фермерські господарства, незалежно від їх розміру
Джерело: [6].

За приведеними даними видно, що найбільший ріст продемонстрували видатки на підтримку сільського господарства за рахунок ПДВ – 280%. Завдяки цьому дотримано загальну тенденцію державної підтримки на рівні останніх років – і навіть ріст на 28% у 2013 році проти 2009 року. Вдвічі зріс чистий дохід за аналізований період, але скоротилась рентабельність – зокрема й через цінову ситуацію навколо зернових культур.

У 2013 році обсяги сплати податків і зборів аграрним сектором економіки становлять понад 42 млрд грн, що суттєво перевищує бюджетну підтримку всієї галузі (рис. 1).

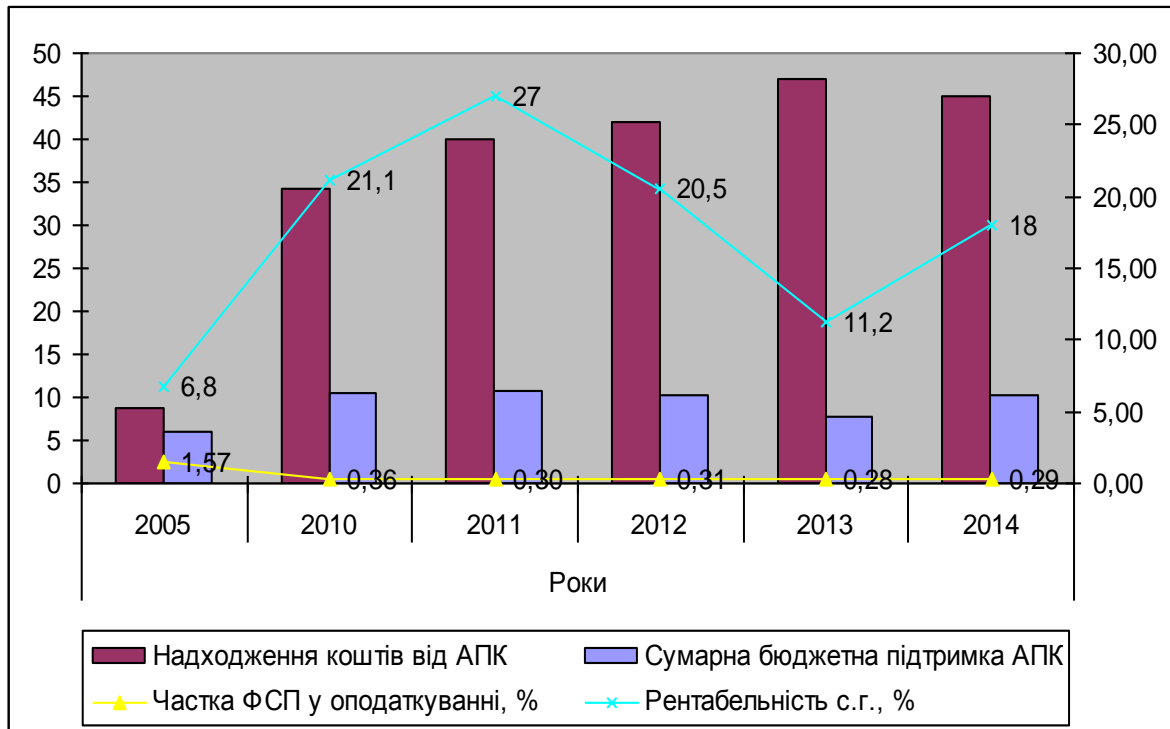


Рис. 1. Надходження від оподаткування та бюджетна підтримка АПК за 2005-2014 рр.
Джерело: [6; 19].

Про винятково важливу роль сільського господарства свідчить ряд важливих макроекономічних параметрів. Найголовнішим серед них є частка сільського господарства та харчової промисловості у валовому внутрішньому продукті держави (ВВП), яка у останні роки перевищує 20% [1].

Окрім того досягнуто рекордно позитивного сальдо зовнішньої торгівлі – понад 10 мільярдів доларів у 2012 році, а за митними статистичними даними щодо експортно-імпортних операцій із продовольством і продовольчою сировиною у торговельному балансі України за 2013 рік відзначено позитивне сальдо у сумі 5,6 млрд грн (табл. 2).

Що стосується Вінницької області [5], то за 2013 у сільськогосподарському виробництві забезпечено позитивну динаміку розвитку. Темпи приросту обсягів виробництва, у порівнянні з 2012 роком, сягли 26,6 %, у тому числі у галузі рослинництва – 23,1 %; тваринництва – 35,5 %.

Область зайняла перше місце в Україні за обсягами виробництва валової продукції сільського господарства, виробництва цукрових буряків, плодово-ягідних культур, молока, чисельності поголів'я ВРХ, у тому числі корів та друге місце за обсягами виробництва зернових та зернобобових культур. Питома вага Вінниччини у загальному обсязі виробництва сільськогосподарської продукції, у порівнянні з 2012 роком, зросла з 6,5 до 7,2 %.

В агропромисловому комплексі Вінницької області продовжується активізація інвестиційної діяльності. У молочному скотарстві у 2013 році завершено будівництво 1-ї черги молочно-товарної ферми в ПОСП “Нападівське” с. Нападівка Калинівського району на 590 гол/місць та реконструйовано 27 молочно-товарних ферм загальною потужністю 5240 гол/місць. В області триває будівництво найбільшої в Європі птахофабрики “Вінницький бройлер”, яке здійснює ПрАТ “Зернопродукт МХП”.

Для забезпечення розвитку інфраструктури зернового ринку введено в експлуатацію 3 елеватори загальною потужністю 131 тис. тонн зберігання зерна. Для збереження плодово-ягідної продукції введено в експлуатацію одне фруктосховище потужністю 800 тонн.

У січні-вересні 2014р. загальне виробництво продукції сільського господарства Вінниччини порівняно з січнем-вереснем 2013р. зросло на 30,5%, у т.ч. в аграрних підприємствах – в 1,5 рази та господарствах населення – на 11,3%.

Таблиця 2

Товарна структура експорту та імпорту сільськогосподарської та продовольчої продукції, (тис. дол. США) за 2005-2013 рр.

Код і назва товарів згідно з УКТЗЕД	2005	2010	2011	2012	2013	2013 у % до 2005
Структура експорту						
Усього	4304840,2	9935978,5	12804109,1	17905603,7	17038805,3	395,8
I. Живі тварини; продукти тваринного походження	732016,0	771386,6	936606,1	960557,4	1084105,1	148,0
II. Продукти рослинного походження	1694786,7	3976213,4	5531957,1	9222473,3	8875920,1	523,7
III. 15 Жири та олії тваринного або рослинного походження	587249,5	2617314,4	3396407,0	4210625,2	3507076,4	597,2
IV. Готові харчові продукти	1290788,0	2571064,1	2939138,9	3511947,8	3571703,7	276,7
Структура імпорту						
Усього	2683898,3	5763546,5	6346705,8	7513878,6	8187431,1	305,0
I. Живі тварини; продукти тваринного походження	499635,6	1241970,6	1035370,6	1711047,8	1894498,9	379,1
II. Продукти рослинного походження	525511,0	1563903,1	1815941,5	2431026,9	2670034,0	508,0
III. 15 Жири та олії тваринного або рослинного походження	204055,5	451609,0	468668,1	406327,4	403352,6	197,6
IV. Готові харчові продукти	1454696,2	2506063,8	3026725,6	2965476,5	3219545,6	221,3

Джерело: [6].

Відповідно до даних Головного управління державної казначейської служби України у Вінницькій області [4], надходження до Зведеного бюджету області з врахуванням платежів, які адмініструє Головне управління Державної фіскальної служби України у Вінницькій області та ін. міністерства і відомства, скоротились за 2013 рік у порівнянні з 2012 роком на 1,3%, або на 81 млн грн і становлять 6048,2 млн грн. У тому числі надходження до Державного бюджету склали 3223,2 млн грн, проте їх рівень скоротився на 8,2%.

За даними “Звіту про стан справ у Вінницькій області за 2013 рік” [5], протягом 2013 року до бюджетів усіх рівнів зібрано 4312,7 млн грн податкових платежів, що на 4,1% менше, ніж в минулому році. У тому числі до Державного бюджету протягом звітного періоду зібрано податкових платежів на суму 1861,7 млн грн, або на 17,3% менше відповідного періоду 2012 року. З урахуванням бюджетного відшкодування грошовими коштами податку на додану вартість (274,3 млн грн), фактичні надходження до Зведеного бюджету за 2013 рік склали 3764,1 млн грн і скоротились на 8,2%, а до Державного бюджету – відповідно 1313,1 млн грн (на 29,3% менше).

Протягом 2013 року забезпечено приріст надходжень податку на доходи фізичних осіб – на 6,3%, єдиному податку для суб’єктів малого підприємництва – в 1,4 рази, екологічного податку – у 2 рази, податку на прибуток – в 1,1 рази, плати за землю – в 1,1 рази, збору за спеціальне використання водних ресурсів – в 1,2 рази, збору за спеціальне використання лісових ресурсів – в 1,1 рази. Проте у Вінницькій області не вдалося досягнути рівня 2012 року збору податку на додану вартість та акцизного податку з вироблених в Україні товарів.

За 2013 рік до загального і спеціального фондів бюджету Вінницької області надійшло власних і закріплених доходів у сумі 2825,0 млн грн, що становить 110,5% до плану на рік (2557,3 млн грн). Порівняно з відповідним періодом 2012 року надходження власних і закріплених доходів до місцевих бюджетів збільшились на 7,9%.

Крім власних надходжень податків і зборів до бюджету Вінницької області отримано також 2960,7 млн грн дотацій, або 100% плану на рік, та 1891,5 млн грн субвенцій з державного бюджету, або 93,4% до плану. З урахуванням всіх міжбюджетних трансфертів (субвенцій, дотацій) з державного бюджету України, бюджет Вінницької області отримав 7677,2 млн грн. доходів, або 101,8% до уточненого плану на рік.

У першу чергу кошти бюджету спрямовувались на фінансування соціально-культурної сфери: за 2013 рік на зазначені цілі використано 92,7% усіх видатків загального фонду, у тому числі на освіту – 2493,8 млн грн, на охорону здоров’я – 1551,2 млн грн, на соціальний захист та соціальне забезпечення – 1945,3 млн грн, на культуру – 274,0 млн грн.

За даними територіального відділення асоціації платників податків [7] серед 20 тис. зареєстрованих підприємств лише 50 є сумлінними платниками податків. У аграрному секторі 20% платників податків знаходиться у тіні.

Для підприємств агропромислового комплексу області Вінницьким осередком громадської організації “Всеукраїнський бухгалтерський клуб” спільно з Головним управлінням агропромислового розвитку у області і Головним управлінням Держкомзему у області проводився семінар на тему: “Особливості оподаткування діяльності сільгосппідприємств із застосуванням норм Податкового кодексу України”. Окрім того у Томашполі відбулось засідання “круглого столу” державної фіскальної служби з представниками бізнесу [7].

Таким чином, стан економіки сільського господарства та оподаткування Вінницької області свідчить про те, що загалом тут відтворюються ті ж тенденції, що в цілому у державі.

За висновками А.В. Босенка [3] щодо того, що “державне втручання в аграрну економіку є необхідним, що підтверджується узагальненням накопиченого досвіду перетворень у зарубіжних країнах і в Україні, ... а криза викликана ... й ослабленням державного регулювання, що призвело до диспаритету цін, диспропорцій виробництва і, як наслідок, низьких доходів сільськогосподарських товаровиробників, значного зниження ефективності функціонування підприємств і агропромислового комплексу в цілому”.

Нещодавно Кабінет міністрів України вніс до Верховної Ради проект Закону “Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України (щодо податкової реформи)” (рег. №5079), який передбачає скорочення кількості податків і зборів з 22 до 9, за яким у частині оподаткування сільгоспвиробників пропонується зберегти чинний на сьогодні спеціальний режим оподаткування ПДВ, лише трансформувати фіксований сільськогосподарський податок шляхом введення окремої (четвертої) групи платників єдиного податку – сільськогосподарських товаровиробників [14].

Цим законопроектом скоригована загальна стратегію розвитку податкового регулювання у аграрній сфері.

Думки управлінців і дослідників у цьому питанні неоднозначні. У профільних об’єднаннях наголошують, що “скасування податкових пільг для аграріїв у майбутньому обернеться стагнацією і тінізацією економіки, згоранням інвестиційних процесів та погіршенням соціально-економічного становища в сільській місцевості. Додатковим негативним чинником стане значне ускладнення адміністрування системою податків сільгосппідприємствами. Фактично мова йтиме про загрозу закриття значної кількості підприємств тваринницької спеціалізації та зупинку розвитку рослинницької галузі” та “У разі можливого скасування спецумов оподаткування сільгоспвиробників кількість збиткових підприємств в АПК зросте більш ніж удвічі, їхня частка збільшиться з 17-30% до 50-60%” [1; 13].

Проте, як зазначає Л. Тулуш [18], “податкові пільги для АПК у їх нинішньому вигляді – одна з ключових причин того, чому малі та середні агропідприємства не в змозі конкурувати з великими агрохолдингами, а власники, зокрема, птахофабрик і великих тваринницьких комплексів сплячують до бюджетів усіх рівнів неадекватно малі суми”.

Ю. Костенко, називаючи український АПК найприбутковішою галуззю народного господарства, теж вважає міфом думку, що для сільського господарства необхідні низькі податки і дотації, оскільки “в агрохолдингах величезні прибутки, які нічим не обмежуються, низька оренда плата за землю і низькі податки роблять цей бізнес надприбутковим. Світова аграрна криза, ріст цін на продукти харчування роблять цей бізнес вигіднішим ... В українському парламенті утворилось велике аграрне лобі, котре не дозволяє підвищити податки для сільського господарства. Аналіз дозволяє сказати, що ця галузь може давати 100 мільярдів гривень у рік до бюджетів, причому ще понад 300 мільярдів лишатиметься власникам агрохолдингів” [11]. Саме тому, зважаючи на такі суперечливі позиції практики та науки, необхідно найретельніше дослідження даної проблеми. Окремими кроками на цьому шляху є формування Стратегії податкового регулювання, перші кроки щодо якої уже реалізовані у ННЦ “Інститут аграрної економіки” [16].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи проведене дослідження, можна зробити висновок про необхідність реформування податкової системи, але з урахуванням особливостей господарських форм, прибутковості діяльності, спрямованості на соціальну сферу господарського життя підприємств аграрного сектору.

Перспективні напрями подальших наукових розробок щодо вдосконалення податкових стосунків у аграрній сфері лежать у площині поглиблення теоретичних досліджень з цієї проблеми та вирішення практичних завдань підвищення ефективності регулювання сільськогосподарського виробництва.

Список використаних джерел

1. Аграрна галузь зупиниться у разі скасування податкових пільг // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://a7d.com.ua/novini/11108-agrarna-galuz-zupinitsya-u-raz-skasuvannya-podatkovih-plg.html>
2. Аграрний Союз України // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.aau.org.ua/pres-sluzb>
3. Босенко А.В. Стратегія державного управління АПК України: роль держави, тенденції та перспективи // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=72857>
4. Головне управління державної казначейської служби України у Вінницькій області // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/reg/control/vin/uk/index>
5. Держкомстат Вінницької області // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> <http://www.vn.ukrstat.gov.ua/>
6. Держкомстат України // [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua/
7. ДФС у Вінницькій області // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://vin.sfs.gov.ua>
8. Жидяк О. Р. Удосконалення податкових відносин та підвищення ефективності аграрної сфери економіки // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1857>
9. Жук В. М. Стан та розвиток спеціальних режимів оподаткування аграрного бізнесу // [Електронний ресурс] - Режим доступу: magazine.faa.org.ua/content/view/1215/98/
10. Кириченко А.В. Податкове стимулювання діяльності підприємств агропромислового комплексу України // [Електронний ресурс] - Режим доступу: khntusg.com.ua/files/sbornik/vestnik.../47.pdf
11. Костенко Ю. Чому для АПК найнижчі податки // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://kostenko.com/chomu-dlya-apk-najnizhchi-podatki>
12. Мінагрополітики підтримує пропозиції громадських організацій АПК щодо збереження існуючої системи оподаткування // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/node/5925>
13. “Податкове покращення” Клименка зупинить аграрну галузь // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/news/2013/03/29/368433/>
14. Прес-служба Мінагрополітики // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/news/?pg=10423>
15. Рахункова Палата України. Пільгове оподаткування в АПК потребує вдосконалення та дієвого контролю // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.as-rada.gov.ua/control/main/uk/index>
16. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року [Текст] / за ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. Месель-Веселяка; Нац. акад. аграр. наук України, Нац. наук. центр “Ін-т аграр. Економіки”. - К. : ННЦ “ІАЕ”, 2012. - 214 с.
17. Струць М. Оподаткування сільського господарства // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.agro-business.com.ua/2010-12-17-07-49-54/164-2010-12-17-12-07-58.html>
18. Тулуш Л. Податкові пільги для АПК: скасувати не можна модернізувати // [Електронний ресурс] - Режим доступу: gazeta.dt.ua/.../podatkovi-pilgi-dlya-apk-skasuv...
19. Organisation for economic cooperation and development (2013), “Producer and Consumer Support Estimates (OECD Database 1986–2012)”, available at: // [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=MON2012TSE_EE (Accessed 21 July 2014).

Список джерел у транслітерації / References

1. Ahrarna haluz zupynytsia u razi skasuvannia podatkovykh pilh // [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: <http://a7d.com.ua/novini/11108-agrarna-galuz-zupinitsya-u-raz-skasuvannya-podatkovih-plg.html>
2. Ahrarnyi Soiuz Ukrainy // [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: <http://www.aau.org.ua/pres-sluzb>
3. Bosenko A.V. Stratehiia derzhavnogo upravlinnia APK Ukrainy: rol derzhavy, tendentsii ta perspektyvy // [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=72857>
4. Holovne upravlinnia derzhavnoi kaznacheiskoi sluzhby Ukrainy u Vinnytskii oblasti // [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: <http://www.treasury.gov.ua/reg/control/vin/uk/index>
5. Derzhkomstat Vinnytskoi oblasti // [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua/> <http://www.vn.ukrstat.gov.ua/>
6. Derzhkomstat Ukrainy // [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: www.ukrstat.gov.ua/
7. DFS u Vinnytskii oblasti // [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: <http://vin.sfs.gov.ua>
8. Zhydiak O. R. Udoskonalennia podatkovykh vidnosyn ta pidvyschennia efektyvnosti ahrarnoi sfery ekonomiky // [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1857>
9. Zhuk V. M. Stan ta rozvytok spetsialnykh rezhymiv opodatkovannia ahrarnoho biznesu // [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: magazine.faaf.org.ua/content/view/1215/98/
10. Kyrychenko A.V. Podatkove stymuliuvannia diialnosti pidpriemstv ahropromyslovoho kompleksu Ukrainy // [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: khntusg.com.ua/files/sbornik/vestnik.. /47.pdf
11. Kostenko Iu. Chomu dlia APK nainyzhchi podatky // [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: <http://kocenko.com/chomu-dlya-apk-naj nizhchi-podatki>
12. Minahropolityky pidtrymuie propozytsii hromadskykh orhanizatsii APK shchodo zberezhenia isnuiochoi systemy opodatkovannia // [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: <http://minagro.gov.ua/node/5925>
13. "Podatkove pokrashchennia" Klymenka zupynyt ahrarnu haluz // [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: <http://www.epravda.com.ua/news/2013/03/29/368433/>
14. Pres-sluzhba Minahropolityky // [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: <http://minagro.gov.ua/news/?pg=10423>
15. Rakhunkova Palata Ukrainy. Pilhove opodatkovannia v APK potrebuie vdoskonalennia ta diievoho kontroliu // [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/index>
16. Stratehichni napriamy rozvytku silskoho hospodarstva Ukrainy na period do 2020 roku [Tekst] / zaza red. Iu. O. Lupenka, V. Ia. Mesel-Veseliaka; Nats. akad. ahrar. nauk Ukrainy, Nats. nauk. tsentr "In-t ahrar. Ekonomiky". - K. : NNTs "IAE", 2012. - 214 s.
17. Struts M. Opodatkovannia silskoho hospodarstva // [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: <http://www.agro-business.com.ua/2010-12-17-07-49-54/164-2010-12-17-12-07-58.html>
18. Tulush L. Podatkovi pilhy dlia APK: skasuvaty ne mozna modernizuvaty // [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: gazeta.dt.ua/.../podatkovi-pilgi-dlya-apk-skasuv
19. Organisation for economic cooperation and development (2013), "Producer and Consumer Support Estimates (OECD Database 1986–2012)", available at: // [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=MON2012TSE_EE (Accessed 21 July 2014).

АННОТАЦИЯ РЕГИОНАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ НАЛОГОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА ВИННИЦКОЙ ОБЛАСТИ

*ПРАВДЮК Марина Владимировна, к. э. н.,
старший преподаватель кафедры учета и анализа,
Винницкий национальный аграрный университет*

В статье исследована сущность и причины введения специальных режимов для сельскохозяйственных товаропроизводителей, в частности указано, что и в настоящее время налогообложение сельскохозяйственных товаропроизводителей включает льготы на уплате налога на добавленную стоимость (НДС) и фиксированный сельскохозяйственный налог (ФСН). Эти режимы введены с 1998 г., из-за недостаточности оборотных средств аграрных предприятий, низкую рентабельность и значительную убыточность.

Указано, что в ходе переговорного процесса в рамках вступления Украины во Всемирную торговую организацию, сохранено право на применение спецрежима налогообложения, предусматривающего аккумуляцию средств налога на добавленную стоимость и фиксированного сельскохозяйственного налога.

Отмечено, что причиной особых механизмов налогообложения сельского хозяйства, кроме необходимости возрождения отрасли, является и низкий уровень прямой бюджетной поддержки.

Определены проблемы состояния региональной экономики Винницкой области. По данным областного управления статистики проанализировано налогообложение как в целом по экономике, так и для сельского хозяйства.

По результатам исследования сформирован вывод о необходимости реформирования налоговой системы с учетом особенностей хозяйственных форм, прибыльности, направленности на социальную сферу хозяйственной жизни предприятий аграрного сектора.

Ключевые слова: анализ, налоги, налогообложение сельского хозяйства, фиксированный сельскохозяйственный налог, специальный режим налогообложения, сельское хозяйство Винницкой области.

ANNOTATION REGIONAL ASPECTS OF FISCAL REGULATIONS OF VINNYTSIA REGION FARMING

*PRAVDIUK Marina, PhD, senior lecturer
of the Accounting and analysis Chair,
Vinnytsia National Agrarian University*

This article explores the nature and reasons of the introduction of special treatment for farm commodities producers. It is noted that even now taxation of farm commodities producers is carried out with the effect of special tax allowances for value added tax (VAT) and fixed agricultural tax (FAT). These modes have been introduced since 1998 due to lack of current assets of farms, low profitability and substantial losses.

It is noted that during the negotiations within Ukraine's accession to the World Trade Organization the right to use special treatment taxation which provides funds accumulation of VAT and fixed agricultural tax were preserved. It is emphasized that the reason for the special tax arrangements of agriculture, besides the need for the industry revival, is a low level of direct budget support. The problems of regional economy state of the Vinnytsia region are determined. According to the Department of statistics taxation data both of the economy on the whole and apart for agriculture are analyzed.

According to the carried out researches, a conclusion about the need to reform the tax system taking into account the characteristics of business forms, activity profitability, focus on social economic life of the agricultural sector enterprises is formed.

Keywords: analysis, taxes, agricultural taxation, fixed agricultural tax, special tax treatment, agriculture of Vinnitsa region.

Інформація про автора

ПРАВДЮК Марина Володимирівна – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри обліку та аналізу, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: pravduyk@mail.ru)

ПРАВДЮК Марина Владимировна - кандидат экономических наук, старший преподаватель кафедры учета и анализа, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г.. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail: pravduyk@mail.ru)

PRAVDYUK Marina - PhD, senior lecturer in accounting and analysis, Vinnytsia National Agrarian University (21 008, m. Vinnytsia, str. Sonyachna str., 3, e-mail: pravduyk@mail.ru)

Стаття надійшла до редакції 27 лютого 2015 року